

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Teatrul și revistele de cultură

Se știe, demult, că teatrul, creația teatrală, act pe cit de direct pe alt de evanescent, se păstrează, dincolo de amintirile unei generații, numai în pagina de ziar și de carte. Orice istorie a acestei arte reconstituie, de fapt, din cioburi cronicești, oglinda operelor scenice. Se afirmă, desigur, cu îndreptățire, că piesa scrisă traversează veacurile singură, într-o măsură independentă, ca orice produs literar. E adevărat, dar ce a însemnat destinul scenic, ce a spus publicului, cum a înfruntat cugetele ne măturăse esențial tot inscripția jurnalistică. Nu este deci niciunul lipsit de însemnătate cit și în ce feluri anume cuprinde piesa culturală fenomenul teatral, cum îl înscrie în contextul spiritualității moderne ca literatură de sine stătătoare și ca artă de sine stătătoare.

A se observa, de la început, că zărele și revistele sint realitatea sensibilă la ceea ce se petrece în viața teatrală, dar mai sagazitate de mutațiile care au loc în domeniu. Privirea atentă și specializată va observa, de pildă, că în materie de dramaturgie terenul factologic este curat a fost aproape părăsit, acum explorându-se, cu efect pitoresc, unele metafore, alegorie, simbolice, mitice, într-o tendință a generalizării și sintetizării și o propensiune spre analize care duc la o amorsare mai cuprinzătoare a realității. Chiar și în maniera realizării tradiționale, temele se ramifică mai bogat într-un câmp de semnificații și nu se cantonează exclusiv în faptul brut. A apărut, pe lângă modalitatea canonică de construcție, în creșterea compuse către un deznoământ, și o modalitate narativă, aparent liniară, de stări tensionate. Se remarcă o infuzie a documentarului — semnificabilă de altfel și în proza ultimilor ani. Liniilor de piese istorice nu mai e arhaizantă, ci modernă, autorii declarând prețului și nedismulind subtextele. Eroul individual i se alătură și un erou colectiv. Diversitatea de stiluri e vizibilă și fecundă. Elementul novator e sesizabil în cele mai reprezentative scrieri.

Examenul ultimului deceniu, în care literarii au fost continuu îndemnați spre o cercetare mai apropiată a realității, spre o continuă îmbogățire a mijloacelor de exprimare și o nelostovită inovare creatoare arată că, pe lângă autorii consacrați în perioada anterioară, au apărut defintorii personalității noi și direcții noi. Drama socială de vector etic a cunoscut un re-venire prin creația de o excelență originalitate și forță a lui Dumitru Radu Popescu. Marin Sorescu s-a impus ca exemplar în tragedia ontologică, deschizând amplu compasul gnoseologic al literaturii sale filozofice, de la *Ion* la *Maica*. Paul Anghel a oferit un tip de dramă istoric modern, remizând în ordine logică și forță a lui Dumitru Radu Popescu. Marin Sorescu s-a impus ca exemplar în tragedia ontologică, deschizând amplu compasul gnoseologic al literaturii sale filozofice, de la *Ion* la *Maica*. Paul Anghel a oferit un tip de dramă istoric modern, remizând în ordine logică și forță a lui Dumitru Radu Popescu. Marin Sorescu s-a impus ca exemplar în tragedia ontologică, deschizând amplu compasul gnoseologic al literaturii sale filozofice, de la *Ion* la *Maica*. Paul Anghel a oferit un tip de dramă istoric modern, remizând în ordine logică și forță a lui Dumitru Radu Popescu.

Dramaturgia română e mai bine cunoscută azi peste hotare, e prezentă prin traduceri, chiar și antologii, în marii centre de referință — deși în această privință se face încă puțin față de ceea ce am putea să întreprindem.

În ce privește teatrul: s-a consolidat dispozitivul teatral al țării a crescut ponderea ei în cultura socialistă. S-a constituit fondul dramaturgic național, prin vaste bibliografii și cataloguri. A apărut o admirabilă generație de regizori tineri, de fantezie și curaj creator. Directorii de eficacitate sint puțini, iar cei întimplători, sau pur și simplu nechemăți prin lipsă de vocație, cultură și aplicație, detoriorează concepția despre repertoriu, fac, deocamdată, aproape imposibilă statornicirea unei metodologii repertoriale generale.

Caracteristica principală a mișcării teatrale actuale e spiritul de emulație, întreținut de festivalurile republicane și colocviile de teatologie care au loc lunar, în diverse centre din țară, semnificând o experiență globală de cultură teatrală activă, unică în lume. Colocviul regizorilor (Birlad), Festivalul spectacolelor de în-teret și copii (Piatra-Neamț), Festivalul de comedie (Galați), Festivalul de teatru contemporan (Brașov), Săptămâna teatrului scurt (Oradea), Gala recitalurilor dramatice și Colocviul republican al criticilor teatrali (Baia-Mare), Festivalul de teatru istoric (Craiova), cărora li se adaugă acum alte manifestări de formulă similară și profiluri diverse, la Constanța (teatru antic), Sf. Gheorghe, Satu-Mare, Botoșani — toate instituționalizate și în periodicitate anuală sau biennială — cel mai eficace ferment al acestei emulații fiind festivalul național, ce le înglobează în secțiuni distincte.

S-a modificat și conceptul de funcționalitate a teatrului, accentul căzând acum pe valorile formative și eficiența culturală.

Există o bibliotecă de teatologie românească modernă, aici inițiativa editorilor avind o contribuție esențială. Critica teatrală e formată, prezentă, de energie inițiativă și nu excelează însă prin spirit critic pronunțat și

Valentin Silvestru

Continuare în pag. a 3-a

Mala Zamfirescu Bedivan: „Portret de față”

ECOURI Adevăr și fantezie

În articolul *Adevăr și fantezie*, publicat în revista „Steaua” nr. 11/1977, Bazil Gruiă, polemizând cu Ion Lăncăranjan, afirmă că privire la ultima perioadă a vieții lui Lucian Blaga, mai precis la „ultimul deceniu și jumătate al vieții”, că „în nici un interval de timp estal ca durată, producția sa nu a fost mai fecundă. Mai întâi e mai mare număr de poeme originale, un volum de aforisme, un altul de rememorări (Hronice...), mai multe manuscrise de filosofie culturală și un volum apărut (Gădirea românească din Transilvania în secolul al XVIII-lea) plus volumele de traducere s.a.”. Nu este în intenția noastră să intrăm în discuția inițiată de Bazil Gruiă care dorește să lămurească anumite probleme de istorie literară fără să înțeleagă distincția dintre ele și convertirea lor în substanță epică. Trezind peste faptul că nici un istoric literar și nici biograful de miine al poetului nu se vor ghida după pagini de roman (nici chiar după „amintirile” lui Bazil Gruiă), ci doar după documente, afirmațiile lui Bazil Gruiă, privind istoria literară, ridică serioase semne de întrebare. Să vedem cum stau lucrurile în realitate. Este vorba despre perioada 1948 toamna, cind Blaga

Ion Maxim

Continuare în pag. a 6-a

CARTEA CU PRIETENI Nicolae Manolescu

„a scris niciodată prea bine despre cărțile mele. Și nici n-o să scrie. De altfel, nu ne-ar fi nici unuia de folos. Lucrul asta ne dă un fel de egalitate în drepturi — măcar egalitate în dreptul la a fi pieziși.”

Manolescu e un tip făcut tot din unghieri ascuțite, unghieri de cocori ce pleacă ferm convingși să nu mai încerce drumul înapoi. Și mai e făcut din ghimpi, din mirări terzi și din bătaii îndesate în propria usă. Dacă-l privești cu sufletul rar îți face impresia unui seminarist întorcându-se veșnic spre o odale care trage prin

Fănuș Neagu

Continuare în pag. a 7-a

TEATRUL ȘI SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ

George Genoiu: „Pentru un teatru al actualității care să participe la viitor”

Dumitru Solomon: „Ideea morții să devină conștientă de sine”

AMINTIRI • EVOCĂRI Cenacluri de altădată

„...În comuna Militari era un grup de prieteni pirotehniști ce pusese umplute cu zgomot pur: ei au făcut revista VRAJA. Direcția Pirotehniei a zis că o finanțează ea. Și le-a dat un comisar politic care în numărul 4 a pus în revistă portretul regelui Carol. În numărul 5 el au reanunțat la ajutorul direcției și au devenit suprarealiști. În comuna Militari au început să apară Aragon, Breton. Tot aici Tudor Ștefănescu unul din colaboratorii Vrajei, a devenit primul primar comunist din țară la 1 Oct. 1944.”

STEFAN ROLL
Revista „Luceafărul” nr. 432/970.

„a trecut 45 de ani de atunci. Din cei aproape douăzeci de așa-zisi pirotehniști, cum ne etichetase Georgeș Diju într-un interviu dat poetului Adrian Păunescu, au mai rămas trei: poeții Virgil Carianopol și Al. Șerban și semnatul acestor rânduri. Restul au căzut pe diferite trepte. Teodor Scaurlat, Miralena Milany și Mihail Sabini nerezunând să urce în anul în care se împlinea o cifră rotundă de la dispariția revistei.

În anul 1933, pentru că scrisesem un articol incendiar după cum spunea maiorul Hotineanu, clița din noi am fost arestați, redactorul șef făcându-și un stagiul de 11 zile în manajul de la cazarma Malmaison și apoi citeva luni la Jilava; restul cumintându-se prin fugă.

Vinovați de surghiunul nostru ar fi fost Șașa Pană, Ștefan Roll, Geo Bogza, Ilarie Voronca și, așa cum spunea Ghiță Roll, Louis Aragon, André Breton și alții care nu au auziseră de noi dar care

Tudor Ștefănescu

Continuare în pag. a 6-a

Ca în toate primăverile...

„biocelul e plăpând. Albul lui este incert. Totuși răbăte dintr-o cărămiză pământului de vârstă ori străpunge și-aș fi răbăte, cind se asună primăvara, edea saevage, și învinge un anotimp, un ciclu istoric, un conservatorism al naturii circulare și implacabile. Eroulul delicatelor flori a surs și tu ssa, cîi laucea, rezem și pîdă sub cîștea pîntîriului senzibil, a omului de suflet.

Probabil că în nici o altă zăbăd nostalgic a omului nu înfloresc mai prinosos îndemnați unui poet: să ne facem daruri. Flori, cîrți, bibelouri, zimbete și sdruțuri, vorbe calde și sursoare preferențiale — cadourile pe care ni le facem, după dădă, cind se asună primăvara, mersu spa pentru că mereu se anunță primăvara. Și o face printr-o floare modestă, căi, fără fotoliu în senatul suratelor ei, însă, sau cum remarcă tot o poeză, Elena Farago (cărrea, sub egida U.N.E.S.C.O., îi vom citi cu rindă, cîntărețul): „cîntă cîntec într-o vorbă cîntă stie gîndul să fi-o speră...”. E de neconceput să se arate primăvara-n lume fără ghioceri, la fel cum e de neconceput să refiri în palmă, sardălorest și secunde, cu aburul gîndului bun, pîmpîndește petale zăpezii ale acestei flori, lăina dintr-un an, înția care, sardălorest eroc din pîmîntul înghețat, dirdie sub soarele subtratic spre a ne bucura. Parcă și spre a bucura glia însăși care, de-acuma, întinzîndu-și oasele cu troznul planetar, își lasă singele să se bulduce și nervii să-i ciocotească de fofoasa maseilor de primăvară. Deschetați dă brînci creșii în ertelele efortului colectiv într-o imblinzire glie, cum aceeași Farago observa: „Se sfărâmă pîmîntul sub săpîle-acușite...”

Acum, cind așum deja speranțele în murgurii ce vor căpa cu delectul lor de poeză nervoasă, acum, cind primăvara ne lărgește zilele, tot mai generoasă, cu un suris solar stropindu-ne, tonic, cu energia lui binefăcătoare, acum, cind pe planeta Pămînt mamele noastre, surorii, iubitele și soatele noastre primesc — după un obicîi tras din cristallul eticii strămoșești — darurile cu care le înțelegem, la stimă și le iubim, acum, cind, adăd, să dăducem un lung mînat anipensar pe pagina de miez de martie, lui Ovidiu, acolo unde se rezează inima în timpul eternei iubiri: „Noi amîndoi mergem spre-al cerului nalt. Soață unită fiindu-mi, și numele meu tu lua-vei. Caci al tău nume schimbînd, Libera te vei chema, făurită, Vensică viață va-avea, cum tu eternă vei fi. Astfel vorba și schimbă-n stiele nouă a ei nestemate: Noia stiele acum de-aur pe boltă scilpesc.”

Firește, nu s-a dat oricui să dăruiască semnele lui mai mult decît cele nouă stiele ale zimbelului dăpăstos, ale getului lăndru, ale simpatiei neechivoce... Dar să nu uite — altmîni, pentru ei nu s-a restaurat încă primăvara.

Mircea Constantinescu

Cristinel Kira Popescu: „Surisul copilăriei”

INSTANTANEE

Nu m-am supărat!

„m văzut cu surprindere, citind la rubrica Drepul la replică din Luceafărul de la 4 martie, răspunsul lui Alexandru George la articolul meu despre mama lui Mateiu I. Caragiale, că acesta i s-a părut scris „la sugăpărate”. În încheiere, își manifestă din nou mirarea: „Mai greu e să începem de ce anume s-a supărat acum și, dacă nu am spera totuși într-un nou adaos de minie (cu altceva însă decît anecdote) aproape că am regreta ceea ce am scris.”

Care va să zică, nu i s-a părut numai că am scris articolul „la sugăpărate”, ci și cu „minie”? Imi pare rău că nu pot publica din nou acel articol, că s-a lns la aprecierea cititorilor noștri, dacă vreunul mai împărtășeste impresia lui Alexandru George, dar acela dintre cititorii Luceafărului care-l și colecționează, vor putea judeca între noi doi, deoarece convingerea mea e că l-am scris la rece și fără nici o manifestare de afecte (supărate și minie!).

Invitat din nou să spun tot ce știu despre mama lui Mateiu, mărturisesc că îmi lipsesc ale informații decît acelea pe care le-am dat. Din două fotografii care mi-au fost comunicate de N. Crevedia, pot spune că în tinerete, la vîrstă de aproximativ 25 de ani, cu copil de treit-patru ani, pare o femeie plăcută, svetlă, nu lipsită de oarecare cochetărie vestimentară. Caragiale a dat-o ca proprietară a casei din str. Frumoasă, nr. 14, unde s-a născut Mateiu, iar pe ea și pe sine însuși, ca „rentieră” și „rentier”. Era o glumă! Cînd

Serban Cioculescu

Continuare în pag. a 7-a

OPINII

Lectura activă

Cu toate modificările, emancipările, eventual erizele atitudinii față de artă în acest secol, rămîne cert că, pentru a vieui, opera artistică va avea întotdeauna nevoie nu numai de creatorul, dar și de publicul ei. La modul ideal și fără a ignora diferențele lor specifice, acești doi termeni umani implicați în joc ar trebui să fie similari ca apetență și comprehensiune față de operă.

În numele creației sale, artistul are față de contemplatorul datoriei de a face un efort implicit de comunicare, de întîmplare. Mijloacele folosite în acest scop nu trebuie, evident, să fie niste elemente mai mult sau mai puțin stinac suprapuse operei, ci să facă parte organic din textura acesteia — fără a împieta asupra echilibrului și expresivității estetice, ci, dimpotrivă, punîndu-le în valoare. Este fenomenul prin care se consideră că artistul își formează publicul, este modul în care opera, cu materialitatea ei anume organizată, atrage, convinge, inițiază în spiritul unei noi viziuni.

Pe de altă parte, contemplatorul are cel puțin în aceeași măsură datoriei să facă un efort de întîmplare pentru a înțelegere opera și a se îmbogăți cu o experiență estetică. Este absurd să ne închipuim o creație artistică, demnă de acest nume, care să prezinte însuși de o natură atât de conștientă și agresivă încît să impună necesitatea oricîndi evocării la înțelegerea al receptării. Nimeni și nimic nu poate face, totuși, acest profitabil efort în locul publicului. Pentru ca gestul creator să se petreacă în toată demnitatea și cu cele mai bune consecințe valonice, creatorul de artă trebuie să se adreseze, în procesul muncii lui speciale, unui etal în zonele înalte ale spiritului său, unui sine din afara lui însuși. A considera publicul înapț să priceapă cele mai interesante realizări ale artistului — și a acționa în consecință — este păgubitor și înșelător atît pentru operă, cît și pentru public. „Artă se vulgarizează prin condescendență”, notează cu atîta îndreptățire Adorno în *Teoria sa estetică*. „Artă respectă masele prezentîndu-li-se așa cum ar trebui ele să fie, și nu adaptîndu-li-se lor într-o formă dekadentă”. Ce curios, ce fals de se credește este acela prin care, în locul căutării sincere a adevărului artistic, în locul înșelării după forma ideală adecvată și de maximă expresivitate, artistul își adaptează înădîni produsul unei imagini pe care o crede el potrivită publicului. Cu alte cuvinte, înșelăciunea este cea care există și deci exemplul stimulator, superior educativ, al unor creații lucrute cu toată seriozitatea, din profunzimea unor resurse de experiență și gîndire.

Prin cultură, în sensul cel mai larg, omul figurează propriu-zis în lumina și sensul societății în care trăiește cultura îi oferă sentimentul demnității, durabilității, frumuseții efortului său uman în perspectiva timpului. Creația artistică are potențialitatea de a înregistra semnificația și mersul lumii cu o excepțională finețe. Dar lucrurile acestea nu sint posibile printr-

Ioana Ieronim

Continuare în pag. a 7-a

Starea de pîndă

Înteleg foarte bine că fiecare ființă ori viețate are dreptul să trăiască, de aceea nu pot să înțeleg de ce, niciodată prin minte să mi opun la faptul de a fi, dar am avut totdeauna rezerve față de anumite moduri de a fi. Mie-mi sint dragi caii, oile și cîinii care le păzesc. Unora le plac iepurii, gîștele, biblicile, Altoră — mături sau alinași — cîinii — cîinii — cîinii și pisicile (de rasă ori nu) le tin loc de odrasle. Cîinii și dacă da și dacă nu sint „nobili” sint loiali și îndrăgostiți de stăpîniul sau stăpînele lor pînă la moarte. Un cîine cîruga l-a murit dispart în desert rămîine lîngă el pînă să apară amîndoi în razele soarelui. Pe cîinii pisicile au curiozitatea bolnavă de a-și gusta stăpîniul răpășat. Pisica desigur trebuie să-și găsească locul în fiecare casă unde prezența ei e necesară. Însă gustul, ce-l au unii, de a cultiva prezența nu a unuia, ci a unei oștri de pisici mi se pare superior. Acesti „umanuși” preferă în loc de a fi, datorate unui căpsor alb de puritate și soare, mingierile ce le lasă pe manșete un păr nesănătos; în locul sincerității cu care te întîmpină copilul, salutul celui țigru devenit mărunț numai din cruzime. Mulți dintre cei dedicați prosperității piscilor pe care invocă menținerea de a avea urmași, ignorînd faptul că există atîția copii pierduți, părăsiți, orfani. Faptul cel mai mare datorat piscilor nu este măcelul soacilor; ele rămîn în istorie numai grație aceluia sfîrșit monoton și cald, care se amestecă totdeauna cu sunetul ce-l face timpul fond trecut.

Personal nu am nimic deosebit împotriva creatorilor de pisici; imi exprim doar o vagă suspiciune. Ele însă, pe aceste vifore neuzitate, aceste avalanșe surde, de aceste proiectile trase direct de moarte le-am strîlăc: totdeauna cînd le-am surprins la pîndă în apropierea cuburilor de rînduțici sau ale altor păsări, le-am urit mai cu seamă cînd le-am văzut cu o aripă în gură. Cum adică, o viețate care nu se poate desprinde de pîmînt să-și poată înfițe totuși colții într-o zburătoare? Starea de pîndă este cea mai urîtă stare a vieții, iar forța care poate curma zborul — cea mai oribilă. Numai pentru că sint capabile de pîndă, deci lipsite de noblete, numai din această cauză sint nesuferite pisicile. Ca toate ființele pînditoare, de altfel. Cînd auzi motanul torcînd în liniște, ora care vine e infinit mai sigură.

Gheorghe Pituț

mara nicoară

De dragoste

Poate nu știți cât te iubesc
Poate trebuie să zbor cu aripi de ceață
Poate trebuie să strălucesc o secundă și să mor

Căzind în fâclări de pe cerul de vară.
Nu mai știu care e trupul meu,
care el tău,
Zilele mele s-au amestecat cu ale tale
Sufletul meu s-a amestecat cu al tău
Lucrurile mele s-au amestecat cu lucrurile tale.

Orologiile mele s-au amestecat cu zăpada ta.
Dacă te-ai smulge din mine, aș muri.
Dă-mi viață cu sărutările tale
la lumina a doi trandafiri galbeni.

Fruetul și pomul

Nu mă trage pe roata unei flori, nu
Dansa tangou cind timpul trece.
Obiectele, tablourile, rochia roz,
Brățara, toate rămân, numai eu,
Voi dispărea în grotă albastră a timpului,
Voi rămâne tinăra în interiorul unui ghețar.
Azi sint o floare de cais, fruct sint miine
Fructele toamna dispar, pomul veșnic rămîne.

Mamă a pămîntului

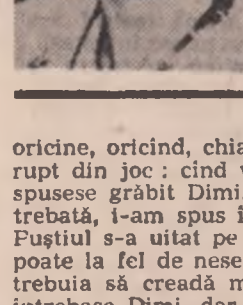
Trec, femeie vulnerabilă prin viață,
Și toți se agăță de poala rochiei mele
să îi ajut
să se închine

Copilul, floarea, iubitul, animalele blînde,
semințele din țărînă,
Pămîntul se rotește și el cu rochia lui verde
cîrpită,
Marile capitale strălucesc de lumini sub nori
Invită ca pe niște minuscule lingurine în crăci,
Lebedele din cascadele
Frec covorale, spăl greșeliile zilelor trecute.
Nu pot răsufla o secundă
Sîngură într-o oglindă
Că imediat plînge cineva cerind ajutor.
Undeva, în munți, ultimii zimbrî
aleargă printra ramuri crude.

Privighetoare purpurie

In fiecare an celulele trupului nostru sint
alte
Unde au rămas cele douăzeci și cinci
de trupuri ale mele,
Poate au fost anulate de pe o navă în
hăul universului.
Și plutesc spre abatoarele de argint ale
stelelor
Unde este trupul meu de la cinci ani,
Cel care învăța să trandafirii og gheare
veninoase
Și că obiectele casei sint niște cîini
credincioși,
Unde este trupul meu de șaptesprezece ani,
La care veneau peregrini desculți
să se închine
Trupul meu de zăpădit.
Fiecare trup și-a adăugat o cicatrice
Numoi sufletul este o privighetoare purpurie.

areta șandru teama de acvariu

oricind, oricind, chiar și acum cînd fusese întrerupt din joc : cînd vine mămica mea ? Miine — spusese grăbit Dimi, iar eu, deși nu fusese întrerătat, i-am spus în același timp cu el : astăzi. Pusul s-a uitat pe rînd la noi, amîndoi păream poate la fel de neresoși în gîndul lui, în cine trebuia să creadă mai întii ? De ce-l minti, mă întrebase Dimi, dar nu-și întorsese fața spre mine, continua să se uite întins la copii, parcă atunci descoperira copilăria altuia pentru prima oară, numai că pusul plecat fără să se mai uite la vreunul din noi, cu mîngăie uriașe în brațe, care-l lăsa, sint convinsă, o pată de lărbă și pămînt pe albul maionului. Parcă ar fi niște iepuri mici, m-am trezit că-i repet lui Dimi, și el adăugase, da, niște iepuri de casă, și n-am sesizat dacă era sau nu ironie în glasul lui. Acum aveam să trec din nou pe lângă creșă, copiii probabil plecașeră în vreo colonie, nu se vedea nimeni în curtea aceea mare ; iarba fusese nu de mult cosită, și-așa, de-o palmă de-asupra pămîntului, mi se părea urîtă, arsă de soare cum era, mi se părea că vîd în fața un copil în prima lui zi de școală, tuns de pletele care-l marcase răzile de joacă, cu tot corpul bronzat, numai cu fruntea de citeva degete albă, pe unde nu apucase să i-o atingă soarele.

...Cînd am ajuns aproape de gard, m-am descăltat de sandale și-am mers un timp pe asfaltul încins, am ocolit pe lângă blocuri spre dunga de cîmp de la marginea orașului, plin de griu și de maci, pe unde mă plimbam cu Dimi aproape în fiecare seară ; lui îi plăcea să mergem împreună pe cîmp, mă mergeau și alții la griu. Dimi avea sentimentul că e acasă, cel puțin așa cred, griul îl făcea mai înalt, mai sigur pe el, be bucura că și alții merge la griu, uneori se încurca cînd vreun copil scăpat din mina părinților se tăvălea prin

mult timp, pînă cînd într-o seară și-a împins cartea la o parte, știam că gestul era suficient, era semnul că nu mai putea citi un rînd, s-a uitat la mine și ca de obicei m-am prefăcut că dorm, îmi plăcea să-i dau certitudinea asta. L-am auzit rîndindu-și o foaie, scris ceva pe ea, a trecut pe lângă mine acoperindu-mi ca de obicei umerii și a plecat. L-am așteptat să coboare treptele, am sărit aruncîndu-mi cerșăful ; pe foaia de pe masă era scris sint la griu, numai că în locul griului erau desenate două spice cu boabele rotunde și înfîlțite la pe jumătate de pagină. M-am îmbrăcat repede, aproape fugind pe scări, lăsînd vreoia aprinsă în cameră și coborînd treptele aproape de ziduri pînă la parter. Dimi se opri să-și tragă baschetii pe picior și să-și lege șireturile. L-am urmărit pe Dimi în noaptea aceea pînă la marginea orașului, era o curiozitate a mea, îmi doream foarte mult să nu uite să se întîmpine cu el. Alerga aproape, în fața mea, mi-era greu să mă țiu pe urmele lui, pleceam frînd sandale și mă înțepasem adînc în talpă, dar n-aveam timp să mă opresc, l-aș fi pierdut din ochi. L-am văzut cum ajunge în griu, îl vedeam urcînd în camera largă, nu s-a uitat nici o clipă înapoi, l-am văzut cum își dezbracă canadiana și cămașa, și cum stă așa, în bătaia vîntului. Aluneca tot mai mult, ca o pată de umbră prin griu pînă nu s-a mai zărit, o clipă am vrut să-l strig, să nu mă lase acolo, la margine, mi-era frică să mă întorc singură, am făcut chiar gestul cu mîna de chemare înapoi, drumul îl întorcerec îmi părea mult mai lung.

Am ajuns înaintea lui acasă, am stat mult timp pe marginea patului pînă cînd i-am auzit pașii lîngă ușa, i-am simțit un timp răsufărarea fierbinte lîngă mine, aplecîndu-se să-mi aranjeze cerșăful pe umeri și l-am simțit privirea pe gîzlene, pe piciorul zgîrlit, simțeam lumina vreozei dîndu-mă de gol, îmi prefăceam aceeași răsufărare regulată, dar el rămăsese încercînd.

...Aproape de casă mi-am pus sandalele în picioare sprînjindu-mă de cutia de scrisori, și-am urcat cu liftul. Sus era răcoare. Acvariu era gol, cu urme verzi pe marginea lui, cu fire de nisip și scoici în el. Îmi aminteam de fiecare dată cînd intram în cameră de prima mea plecare departe de Dimi, în camera mea, în camera care ajunseseră să nu sufice, începeau cu acvariu acela monstruos, ca o cușcă cu pereții de sticlă, plină de ochi inexpressivi ca la melcii irizii și în afară ai cine știu cîtor pesti decădați înainte de-a fi cunoscut, mă urmăreau neplăcut atunci cînd, mai mică fiind, eram închisă în camera peștilor, așa cum o botosea tata, care mă lua calm de mîină și mă așeza în fața acvarului cu amprente verzi din el. Știa că e cea mai grea pedeapsă pentru mine de a rămîne acolo, n-aveam decît să-mi cer iertare sau să mă apăr pentru ceea ce făcusem, dar cum nici nu acceptam vreunul din metodele astea, și o altă cale de mijloc nu exista, mă supuneam făcîndu-mi curaj că nu voi apuca să stau prea mult acolo, că oricum, tati l se făcea milă de mine și-mi aducea gratiere, la insistențele mamei, care știa ea pe alții care făceau altele și mai și. Și tata, care-și dorea un băiat și nu-l avusese, dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu, stăteam singură lîngă el, uitîndu-mă mult timp la sticla ca niște lentile groase de ochelari cu imaginea concavă și rîmănoasă hipnotizată, reușind să recompu spaima după amiezilor cînd, înul, n-avea cine să mă ia la de mîină și să mă aducă în fața fotoliului (dacă ai fost rău, stai aici, spune tata, ca și cum s-ar fi adresat unii fiu, stai de vorbă cu peștii, cu dar avusese în schimb umirea de a-și vedea fiica dînd cu praștia după vrăbii sau bătîndu-se cu băieții. Chiar și după ce nu mai fusese, sau poate de aceea, acvariu rămăsese mai departe, și după alți ani, acvariu

Atelier literar postă redacției

MARIAN C. R.: În general, lucruri interesante, parcă mai „organizate” și mai curșive: „Punctul”, „Trebuie să scrie”, „Cineva”, „Un...”.
T. CERNAUENI: Aproape toate lucrurile sunt interesante, mai limpede, mai echilibrate, mai mature ca până acum.
D. C. ANTOHI: În ultima scrisoare, ne dăți și un sfat prețios: „nu vă grăbiți în catalogare”. La drept vorbind, nu ne străduim de mai multă vreme să aplicăm această înțeleaptă povăț, dar se vede treaba că nu prea am reușit — oricum, vă mulțumim că ne-o amintiți (nu e niciodată prea târziu să ne amintim).
M. C. R.: La drept vorbind, chestii de genul acesta, foarte interesante, dar dacă intonația lui e cam sentențioasă și drastică, gen „câlcăi pe de barbă” ori „fumatul interzis”. Ce ne facem, însă, că nici n-am terminat bine de citit scrișoarea dv., și am și dat cu ochii peste acest vers buclucos: „cum se dorțește soarele pe sieși” — și, în ciuda remarcabilei noastre stăpîniri de sine și a solemnelor angajamente — cum e deloc o excepție în textele dv.!? Și atunci trebuie să ne întoarcem iar la scrișoarea și să vă dăm dreptate când spuneti (frumos, de altfel) că „Intocmai cum îi se întâmplă să nu știți ce să faci cu mințile, există poate situații similare și în ceea ce privește cuvintele”. Observație perfect adevărată, pe care manuscrisele dv. o ilustrăază din belșug (o plădă dintr-o mie, această strofă meditativă, plină de „grăție” lirică: „Se sparg conflictele în bășici în tine / Și plinzi pentru lungimea clipel / În care absent, terestru, vîsul sugrumă rezine / Trăgînd neprăhăni dar beat de ele dulcea gîndurilor pipei”). Dar talentul, dragă tovarășe Antohi, înseamnă tocmai capacitatea su-

premă de a stăpîni cuvintele, de a ști ce să faci cu ele, puterea miraculoasă de a numi până și lucrurile și stările fără nume. (E vorba, firește, de un talent educat, „hrănit”, valorificat prin muncă învătătoare culturală, fără de care orice talent e amenințat de plafonare, ori chiar de pierire). Iar dv. scrieți cam așa (cităm acum, în întregime, un alt text, intitulat „Stăruie”): „Eu ca să-mi potriveșe pașii / Au aruncînd samarele în urma vremii / Să nu mă prindă din spate gonșalii / Timpului, la copacul muced adunat ca viermii / Și să tresar la lîmba mea / Așa slătă ca o caracatiță / Cu fierbînt brat lînghețotind o stea / În firisoare roșii prelingîndu-se zgurtoasă crătiță”. Ceea ce e urit, îngălat, nebulos, primitiv, ceea ce arată și lipsa de control asupra cuvintului, și (mai ales) lipsa de consistență, caracterul rudimentar al „forului” de control, nivelul de cultură, de gust, intuiție, exigență artistică, etc. Cam așa se prezintă, și de data asta, manuscrisele dv. N-o să mai repetăm ceea ce v-am spus în răspunsurile anterioare (mai ales cu privire la infrigurarea grafomană și la ambitiile dv. cantitative). Nici n-o să ne grăbim să vă „catalogăm” definitiv. Dar vă vom oferi și noi un sfat (sau, dacă vreți, un proverb parafrază): Grafomania strică poezia! Și vom spera, în continuare, că acest schimb de sfaturi dintre noi se va dovedi — cum se zice — reciproc avantajos. În picul următor, nimic nou!
I. CIOANCAȘ: Două pagini destul de bune: „Așa vrea”, „Ce mult v-aș iubi”.
MILOȘ BERTHA: 1) Adresați-vă Untunii compozitorilor. 2) Puteți trimite versiunile originale.
E. MARIAN: „Portret”, „Odișă”, „Limpezire”, „Joc”, „În apărarea Pămîntului”, „Beatificare”, „Albatrosul”, „Alci”.
DANIEL B.: Nimic nou! Sî-

turi?; lectură abundentă, diversă, stăruoasă.
TRICOTEX: Nu, realmente nu merită să mai insistati.
M. PRELIPEANU: Dincolo de confectiona de lit suprealiste, de „circul” metaforic ostentativ, există fără îndoială semne de poezie („Zeul zeu”, „E cineva”, „Decapitarea soldatului”, „Căliștoarea”, etc.). Care n-ar avea decît de câștigat prin reducere a zozoznelor artificiale, prin cultivarea ideii și a limpezimii. În ce privește semnătura, e cazul să evitați confuziile.
A. KALU: Ne bucurăm de bucuria dv., vă mulțumim pentru urări (și reciproc!) și trecem la „revendicări”. Noile poezii ne-au plăcut mai puțin. Unele sînt groase, azlomerate, cu insistențe verbositate și livretii, ori pretioase, afectate (la modul „romantico”, „literar”), altele metaforizează cu exces — metaforă-mamut, stufoase, care rafină îndelung, sofisticat, pînă la pierderea sensului și a frescății, etc. Ni se pare, deci, că pașii următori (primul al doilea și al treilea) trebuie îndreptați spre simplitate — proba supremă a oricărui talent. Dintre paginile de-acum, cele mai bune ni s-au părut: „Zine bune”, „Pozitivism”, „Cristigarea dreptului de a nu tăca”.
Teo Delușanu, Aurel Fărcaș, Violet Monteanu, Esesbe Căneșcu, Florina Florescu, Petru Muscel, Zăreche Ion, Cosima Căneșcu, Mircea Saral, Dăscălescu M., Ionuț Cătălin (ceva mai bine în „Teama de amintiri”), Alexandra Stănescu, Ovidiuș M., Stăncuț Irina, Weidson P., Rădulescu-Rovard, Costicăel Mihai, Filip Edăntianu, Mariana Florescu, Nistor Tănăsescu, Vasile Blaga, Arma Diana, Petricu Octavian, I. Boboișanu, Constantin Dănuș, Ioancări de nivel modest.
Geo Dumitrescu
P.S. Manuscrisele nu se restituie.

Port artificial

Sînt plin de zăle,
din orice parte al veni
sînt plin de zăle.
O amintire e o lance
de care trebuie să te ferești.
Orice s-or întîmpla
mi-am imaginat toate posibilitățile,
am creat cu gîndul o posibilă lume,
— probabil singurul meu punct vulnerabil
e privirea.

Crez

Nu e
Viața nu este-un ațîș
Multicolor și beat de vorbe
Cînd, pe lîngă, muți virgula
Cum îi convine.
Ce poate fi mai cald, mai alb,
Mai tracic
Decît unimul drept ca un orac
De care-aiături, falnic, te ridici!

Casa

Intr-un timp
numărăm planetele
și mi se atrăgea atenția
să fiu mai decent
nimeni nu voia să recunoască
suspiciunile ochilor
și nici toate semnele de întrebare
însă curiozitatea e un cal
ce trebuie dus mereu
la potcovar
de aceea bintuim de amănunte
și-a construit cea mai
scundă casă din sat
și în ea intră orice privire.
Casa lui
este o carte.

Circ

Copii!
Nu vă bucurați prea tare
de circurile cu care
copilăria voastră vrea
să pară fericită!
Încă nu știți nimic despre
distanța infimă a curajului
față de moarte,
încă nu știți nimic despre
tristetea grațioasă
a tigrlor,
încă nu ați învățat
să deosebiți bicul dresorului
de zimbetul lui...
Copii!
Nu vă bucurați prea tare
cînd August Proslul
se prefăce că se trage
din maimuță!
El ride numai așa,
ca să nu se vadă
cît îl doare.

ION PLESA

DAN STĂNCULESCU NAPARIS

LUCIAN MANĂILESCU

Minciona la oglindă

S-au îmbrățișat tîlharii de cuvinte
cum o hirbei nu l-a prins să-i frigă —
cum s-au intrat în drog fierbinte
să perpelesc minciuna prină strîgă,
cum s-au vîrît cu negi din mii de flinte
să împodobesc obrazul ei de rigă
cu o laș mai smulge ochii ca pe un dîmt
să-i vadă gelul negru în oglindă!

GHEORGHE IOSIF

ADRIAN ALUI GHEORGHE

PETRE CERNAT

Illeana Bratu: „Eminesciana I”

Casa bătrînă

Casa aceasta nu mai are somn.
Pare un alergător de cursă lungă
care se lasă pe nisip să moară
lîndă nimeni nu l-o spus
cît să alerge, și el
a alergat toată viața
la întrecere cu tristetea lui.

Casa aceasta nu mai are somn.

Oamenii scriu o poezie

Oamenii scriu o poezie
cu litere mari
pe Pămînt
Nu poate fi citită, decît de
unde, foarte de sus;
Sfîntul Petre se minunează
de ceea ce face oamenii și ce le
trece prin minți.
Cui să descuie poarta,
pe cine să arunce în
cazulni cu smolă!

AUREL DUMITRAȘCU

Oamenii scriu poezii frumoase, macabre...

Petre, săracul, nici el nu știe
ce să mai creadă...

Oamenii trăiesc o poezie

așa cum pe nisip
îndrăgîștii scriu taine
și caplii bozaciilor
pe care le citeșc numai păsărilor.

Intîlnirile „Luceafărului”

REVISTA REVISTELOR

amitealtru

Nr. 2, februarie 1978

Deși axat în cea mai mare parte pe probleme actuale de traducere a literaturii străine în română și invers, a literaturii române în limbi străine, revista amplitudinea luată de Dinu Flămînd lui Ștefan Augustin Doluș conține și o secțiune de reflecție cu privire la viața literară actuală de indiscutabilă acuitate. Astfel, atrage luarea aminte a ceea ce din interes în care scriitorii își expun opiniile cu privire la raportul dintre creatorul de literatură, în speță, poet, și critică: „Personal, am avut parte și de critici favorabile și de critici nefavorabile; le-am considerat întotdeauna, pe unele ca și pe altele, simple opinii literare care definesc, în primul rînd, pe cel care le-a semnat. Respectul față de aceste opinii, adăugarea de la orice răspuns inadecvat și se par legi necrise ale vieții literare”. Bogat este sectorul de critică al acestui număr al revistei. La cronica literară, Alexandru Ștefănescu analizează volumul *Ucenicii* al scriitorului George Bălaș în *Jurnalul de cărți* sint prezentate volumele: *Pătura palidă* de Florin Mugur, *Marele ogilii de Violet Știrbu* și *Introducere în opera lui St. O. Iosif* de Mircea Văda. La „Cartea de debut”, Constana Bucea analizează volumul de versuri al Anel Selena, Ion Cristoiu continuă să publice „pro-prietățile” sale pentru o „posibilă” literatură literatură române contemporană reconstruită „cazul” Ana Rosculet, novela lui Marin Preda. Pînă în momentul de față, reconstituirea întreprinsă de Ion Cristoiu ni se pare a se caracteriza printr-un exces factologic, în dauna unei mai pronunțate preocupări pentru comentariul critic propriu-zis. Interesantă se anunță noua dezbatere a revistei, *Dialectica perspectivelor critice*, la care, răspund în acest număr, Nicolae Manolescu, Mircea Martin, Al. Paleologu, Ion Pop, Eugen Simion și Mircea Zaciu. Rezumînd-ne a evidenția doar câteva din de sectorul de critică și esecistică, mai menționăm remarcabilul articol al lui Grigore Arbore intitulat *Corneliu Baba sau revanșa sensului*.

Croniciar

Lectura activă

Urmare din pag. 1

tr-un mimis de minimă rezistență, prin mecanisme estetice revoluționare sau folosind un balet de materie declarativă, indiferent cît de puțin banală ar fi. Pentru a avea o reală însemnătate cognitiv-artistică, opera de artă se cuvine a nu-și ignora propria natură — și nici datoria de onoare a calității.
Existența artistului se petrece, firește, pe aceleași coordonate esențiale cu ale celorlalți oameni. Dacă el însuși și-a depășit niște inerii și gîndirea sa creatoare a descoperit o nuanță nouă a lucrurilor, el trebuie urmat, prin înfrîngerea aceluiași inertii.
Într-o lume în care performanțele științifice, tehnice și altele ajung de ordinul miracolului, a te bizui pe cotiță atunci cînd e vorba de chestiunile artei înseamnă să refuzi o sincronicizare, o dialectică elementară a componentelor vieții sociale, iar „realul”, după formularea lui Mikêl Dufrenoy, „are nevoie să fie iluminat prin artă, așa cum e iluminat prin știință”.

Doina Botet: „Peisaj din Harghita”

Urmare din pag. 1

Nicolae Manolescu

toate colțurile. În realitate, eu îl știu gata să prindă cub de pasăre frumoasă pe coșul hornului. Milni de argint. Le-o fi păstrînd într-o cutie de betelă sau, noaptea, doarme legat în cătușe? Afurisit. Fumează subțire. Crede mult în literatura scrisă pe la mitezul nopții, în care care pătrunzi tînd palmele la ochi ca să nu te zgîrbi pe față. Are culul cuvintului. Pînă în prag de pierzanie. Ceea ce înseamnă că tremurî în el foaia de cositor a scrierilor despre care Mateiu zice că se întorc de demult. Se pricepe cîte puțin și cu patîmă și la poezie și la proză, dar cel mai mult lubeste critica. Dacă l-am ghicit bine, seara, tîrziu, îndoiește pagina cărții și lustruiește sfesnice de bronz din care se pot turna statuete. Nu-și răsfășă prietenii decît după moarte, fapt pentru care mă rog lui Dumnezeu să nu mă laude cît mai multă vreme. Înteligenț și cu dispoziție pentru humor — iartă-mă care putea să-l lipsească fiindcă un academician zice că humorul e o trăsătură străină geniilor (se referea probabil la mulțimea de genii în viață, nu la Creangă și la Caragiale). Senzația de lumină orgoliosă, acei fel aparte de a spune fără cuvinte: eu sînt scurț și cuprinzător Nicolae Manolescu, care l-a adus, Manolescu multe avertisuri mi-l face drag. Fîndcă eu cred că fiecare critic poate să spună: sînt propriul meu idol și al popului din fața casei. Acest drept special, printre pomi, îl au măslii. (Măslini cu mistică lor rece și adorația printur critică, iată lucrurile care-mi leagă nite chipule de via). Manolescu își amintește darurile și le udă cu izvoare limpezi. Nu-și cunoaște bine defectele sau nu vrea să la știră de existența lor, scoțind, poate, că a-ți nega o parte din fire înseamnă a se arunca premeditat în brațele dușmanilor. El știa crescut un spic de iarbă cu gîlceavă și l-a pus la păstrare între stele, ca pe un mal drag de Mediterană. E timid. De aceea e și apucat și are, într-un chip foarte pronunțat, intuiția veninului, pe care-l și secretă. Nu l-am văzut niciodată purtînd o floare. I s-ar părea, cred, că se coboară între trandafiri, care sînt prea aproape de picioarele cîniilor. Am observat, însă, că-l place să-l îmbrace marea. Și fierăritic cînd o pătește. Dacă se-mbolnăvește de exaltare și laudă (o dată, de două ori pe an) face impresia că și-a trimis idelle să nîngă în altă parte. E acasă cînd e rău. Nu se simte vinovat în fața nimănui — și asta-l dă tîrzie. Respinge sau adoptă, la adăpostul unei perle de marmură prin care i se zărește nemea umbra surisului. Stă acuns. Și-ar trebui să stea și mai acuns. Ca de altfel toți criticii. Cred că Manolescu e unul dintre puținii oameni cărora unelele scrișului li se ascut singure și dimineața ei treburile să le răzuie cu cutitul ghearele crescute peste noapte. Aș putea să stau îndelung cu el într-un pridvor și să privesc minții. Nu l-aș simți lîngă inimă-nă cîmpie. Asta înseamnă că-mi place și-mi displăce, fără să mă creuească. Se teme de provocările și nu-și stă la suflet să-și gîsoască asemănări în altă. E un ambițios, dar chipul și umbletul moale te fac să crezi minciuna că gîndurile lui se odihnesc, departe de luptă, departe de flacăra. Idee contrazisă de forța, obseșia și bucuria riscului inscrișe în cărțile sale. Îl bîntuie că în lîngă țese romane, dar nu-mi închipui că va avea curajul să le publice, pur și simplu fiindcă însemnările din nopțile cu violete se povestesc la optsprezece, douăzeci de ani. Iar dacă va îndrăzni, multe îi va fi dat s-audă.

Discobol

Nu m-am supărat!

Urmare din pag. 1

se cunoscuseră, cu un an-dot înainte, ambii erau salariați ai Regiei, el ca funcționar, ea, probabil, ca lucrătoare. Era de condiție mic-burgheză. Un frate al ei, funcționar și el, prin 1910 locuia pe str. Speranței nr. 3, în casa de sub bolta care dădea pe b-dul Elisabeta și primea elevi în gazdă. Unul dintre aceștia a fost Dan Barbilan, gimnazist, care l-a păstrat o bună amintire, deoarece gazda lui, care-i era și correspondent, îl oferea cu unii adulți, dulceață, cafea și tutun, închinînd ochii asupra tragerilor lui la fit. Tirziu, după ce Constantinescu murise, Barbilan a aflat de la colegul său, Gabriel Sudan, că acea gazdă ideală era fratele mamei lui Mateiu, idolul său! A aflat cu mare regret, deoarece, dacă ar fi fost în viață, Constantinescu i-ar fi putut răspunde la multe întrebări despre autorul *Crallor de Curtea Veche*. Ani de-a rîndul, cînd Mateiu nu mai sedit la tătăl său, locuia la mama lui și s-a putut bucura de îngrijirea ei. La data cînd s-a rămasese fără domiciliu și a fost provizoriu „amnat” în condițiile arătate, era trecut de saizeci de ani și probabil „trecură” din toate punctele de vedere.
Alexandru George nu se prea increde în cele două fapte relatate, de felul „anecdotelor”. Iată însă o listă de consilier economi de la Madrid, Grigore Ghica, carea lui Grigore, pe atât de elegant în tot ce scrie, oricît ar fi, uneori, de tăios.
Cînt despre cea de-a doua „anecdota”, relativă la moartea Mariei Constantinescu, în condițiile arătate, o anchetă de stare civilă la „Șionu” ar putea, credem, s-o confirme. Îmi pare rău că personal n-o pot întreprinde. Încercese tînerii „mateini”!
Dacă Alexandru George m-a crezut supărat, crezînd că elogiile ce a adus cărții mele (*Viața lui I. L. Caragiale și Caragialiana*, într-un singur volum, Editura Enescu, 1978) nu mi s-au părut surfinice. Îl asigur că, dimpotrivă, m-am coplesit și dacă pînă azi nu i-am exprimat mulțumirile mele, să le primească acum, îndoite! N-am fost, nu sînt și nu voi putea fi niciodată supărat de Alexandru George, critic pe care l-am cunoscut și apreciat, pe atât de elegant în tot ce scrie, oricît ar fi, uneori, de tăios.

Illeana Micodiu: „Barajul de la dealul Belș”

Descoperirile arheologice — argumente de necontestat ale continuității vieții strămoșilor noștri pe pământul României

De vorbă cu arheologul dr. Alexandru Vulpe, cercetător principal la Institutul de arheologie din București

— Nu demult a avut loc la Frankfurt pe Main un Colocviu internațional cu tema: „Secolul XVI i.e.n. în Orient și în Europa”, colocviu la care au participat specialiști din R. F. Germania, Marea Britanie, Elveția, Italia, Austria...

— Organizatorul acestui Colocviu a fost profesorul în preistorie de la Universitatea din Frankfurt pe Main, H. Müller-Karpe...

— Tema Colocviului, pentru un specialist, apare ca fiind foarte vastă, fără elemente imediate de interes. Care a fost, de fapt, mobilul științific al acestei întâlniri internaționale?

— Semnificația istorică a secolului XVI i.e.n. rezidă în saltul social și cultural înfăptuit în Grecia miceniană. Este perioada vestitelor morminte princiare („morminte put”, cum li se mai spune, după forma lor) al căror inventar mărturisește despre importanța diferențiere socială existentă în societatea acelei vremi în lumea egeică...

— În acest context, ce loc a ocupat România în materialul documentar prezintă de specialitate științifică?

— Descoperirile din România au fost descitate în comunicările Colocviului. Să menționez că din cele circa 14 comunicări, tinute la cel mai înalt nivel științific, în 12 dintre ele a revenit, a fost vorba cu insistență despre descoperirile din România...

patodunărean (la acea dată deja tragic) la dezvoltarea civilizației bronzului în întreaga Europă. Din discuțiile purtate la această întâlnire internațională România a apărut ca o adevărată placă turnantă în transmiterea curentelor culturale din lumea egeo-miceniiană și din Orient spre Europa centrală și nordică...

— Care a fost tema comunicării dumneavoastră, și care a fost demonstrația faptică venită în întâmpinarea acestei realități privitoare la locul României în acest context istorico-cultural îndepărtat?

— În comunicarea mea am urmărit să prezic formele culturale ce caracterizează secolul al XVI-lea i.e.n. în spațiul carpatodunărean și să pun în lumină încă o dată puternicele și directe influențe ale culturii miceniene, manifestate pretutindeni dar cu precădere în Muntenia și N-Vestul Transilvaniei...

La această lucrare internațională mi-am dat încă o dată seama că este o istorie patriotică din partea noastră, a specialiștilor, a oamenilor de știință, de a publica în condiții corespunzătoare rezultatele descoperirilor arheologice...

Reporter

200 de ani de la nașterea lui Ugo Foscolo

— Viața lui Ugo Foscolo (născut la 6 februarie 1778, mort la Turin în 1827), în apropiere de Londra, în 1827), bogată în evenimente exterioare și intensă în ordinea ei internă, a fost deosebit de legată de realitatea timpului său...

transpuse din întreaga sa producție poetică, își găsească oca mai înaltă sinteză în amplitudinea poemului „Sepolca” (Mormintele); pietrele omului și destinul patriei, cultul mormintelor și venerarea eroismului privatizat convergenți în jurul morții mit al imortalității faptelor și omintelor omului prin mijlocul poeziei...

Mormintele

(fragment)

Imbold sint de mori fapte pentru un suflet vajnic urmele celor vajnici, oh Fidesmoarte! și frumoasă și sfântă pentru călător e țara ce-l primește. Eu cind văzui mormintul unde se odihnește trupul aceluia mare spirit! ce învățind pe domoștii să guverneze, lauri destrunăți ai coroneilor, omenirii arătând ce lacrimi și ce sînge-ascund; și piatra celui ce-nolă la Roma! un nou Olimp al zărilor, și a celui ce vânu rotindu-se-n eterul bolții! mai multe lumi, și Soarele neclintit luminându-le, astfel că brîtului ce aripa mult și-o încălță! primul îi deslușește căile firmamentului; tu ferice, și strigă, căci iată, îți adie zefiri, plămădi vieții, și iurii-ți curg din culmile Apeninului!

Dar și mai fericită că într-un templu, tu) păstrezi italicele glovi, unica ta comoră, cind năvăleau din Alpi, uzurpatorii, pe rând, pierdând sorții; armele, averile copropind-ți și-altarele și patria, totul, afară de-omintire. Nădejdea-n birsință de-aci va străluci Italiei și sulețelor mari, de-aceia vom spera. La marmurile acestea odesea Vittorio) venea să se pătrundă. Mihnit de Zeii patriei, mut rădăcea acolo unde Arme e mai pustiu, cimpiele și cerul cu mult dor contemplând; și fiindcă nicio ființă vie nu-i alina durerea, aici se odihnea sihastrul; și-avea pe fața sa paloarea morții și speranța. Cu-acești giganti el locuiește intru veșnicie și oasele îi fremătă de-a patriei iubire.

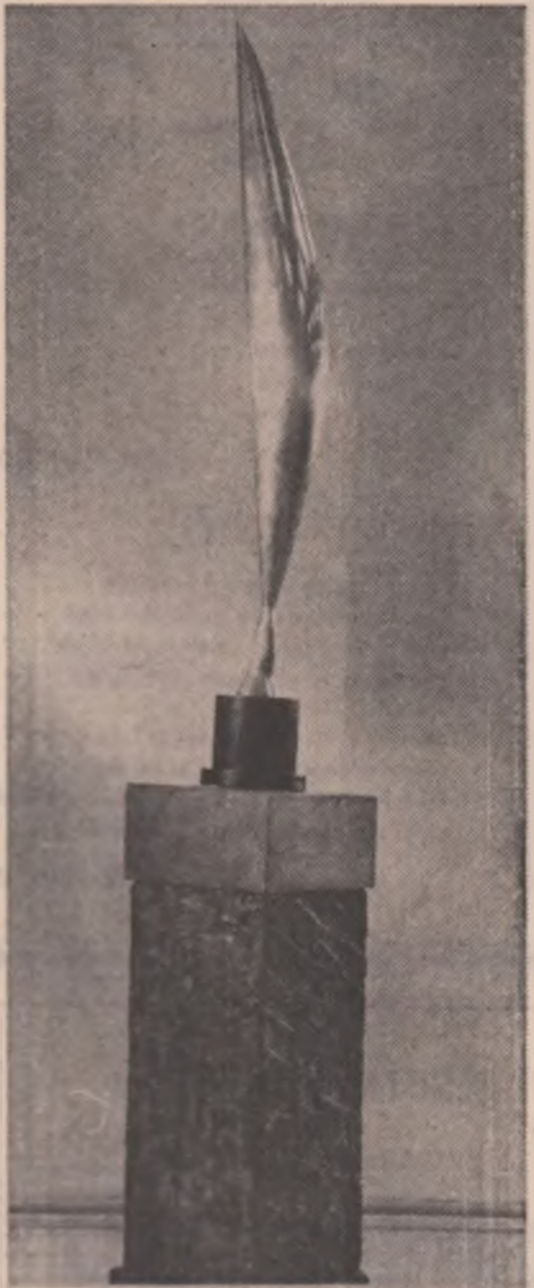
Prezentare și traducere de Geo Vasile

- 1) Ippolito Pindemonte, cunoscut mai ales ca traducător al Odiseei; lui îi este dedicat poemul Mormintele. 2) Niccolò Machiavelli 3) Michelangelo, constructor al cupolei catedralei San Pietro 4) Galileo Galilei 5) Isaac Newton 6) Florența 7) Dante Alighieri 8) Francesco Petrarca 9) Santa Croce 10) Vittorio Alfieri

CULTURA ROMÂNEASCĂ

IN LUME

— REVISTA AMERICANA Shantih consacră aproape în întregime un număr recent (1977), literaturii și artei române moderne. Traduceri de poezii din Trzara, Arghezi, Dolnea și reproduceri din volume publicate anterior — sînt datorate lui Brian Swain, Michael Impey, Peter Jay, Virgil Nemoianu Alți traducători (R. Loring, Taylor, Eva Feller, Stanley, H. Barkan, Dan Dușescu) oferă o selecție din producția poetică a lui Lucian Blaga, Mircea Ivănescu, Ion Gheorghe, Adrian Paunescu, Ana Blandiana, Nina Cassian, Constanța Bucea. Un fragment din Iona de Marin Sorescu este prezentat de traducătorul său: Leslie Auerbach. Se mai pot citi patru proze scurte, de D. R. Popescu,

Brăncuși: „Poștea măiestră”

N. Velca, Marin Preda, Romulus Vulpescu și studii de Thomas A. Perry (Romanian Literature: A Study in Literary Migration), Michael H. Impey, Avangarda în România: The Beginning and the End, Haim Finkelstein, Marcel Janco, Perceptions of a Dadaist. Articolele despre arta plastică sînt semnate de Liviu Dănilă (Brăncuși and Modern Architecture), Eugenia Popescu-Județ (Cernăsimă și sînt Tradiții), Donald Stoddard (The Merry Cemetery, de la Săptămîna). Multe ilustrații, reproduceri și note despre colaboratori completează sumarul numărului.

— PROFESORUL ZOLTAN SZABO, de la universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, semnează o amplă recenzie științifică, în revista internațională de studii literare publicată în limba engleză P.L.L. (2/1977, pp. 412-414), a lucrării Semiotica folclorului. Abordare lingvistico-matematică, sub redacția prof. Solomon Marcus (București, Ed. Academiei, 1975).

— AU APĂRUT de curînd, elegant editate, actele celui de al IV-lea Congres al Asociației Internaționale de Critici Literari, Lisabona, Mars 30 — April 2/1976, Lisabona, 1977, care cuprinde și textele și scrierile de Panait Istrati, articole comemorative, amintiri, documente, măturări, de o incontestabilă semnificație istorico-literară. O scrisoare adresată prietenilor francezi ai operei românești, Critiques Literaires, humanisme et sciences humaines și Ov. S. Crămănițeanu. La critique dans la création littéraire et la création littéraire dans la critique.

— ADRIAN MARINO publică un articol în revista italiană Futurism-Orgel (IX, decembrie 1977), sub titlul Dalla Romania... în care demonstrează că celebrul Manifest futurist al lui F. Marinetti a avut, de fapt, o dublă lansare simultană europeană. El a fost publicat — print-o întâmplare — în aceeași zi (20 februarie 1909), atât în limba franceză în ziarul parizian Le Figaro, cit și în traducere românească, de către un obșcur M. Drăgănescu, în revista craioveană Democrația (I, 9, 20 februarie 1909, pp. 3-7), însoțit de comentarii. Articolul urmărește și primele ecouri românești ale Manifestului rușilor.

— ULTIMUL NUMĂR (8, decembrie 1977) al publicației Cahiers des amis de Panait Istrati, animată de Marcel Mermoz, cuprinde ca de obicei textele și scrierile de Panait Istrati, articole comemorative, amintiri, documente, măturări, de o incontestabilă semnificație istorico-literară. O scrisoare adresată prietenilor francezi ai operei românești, Critiques Literaires, humanisme et sciences humaines și Ov. S. Crămănițeanu. La critique dans la création littéraire et la création littéraire dans la critique.

— CUNOȘCUTA REVISTA PORTUGHEZA Colôquio/Letras (no. 40, Novembro de 1977, p. 107, Lisabona) semnează cu extrase, la rubrica sa Revista de Revistas, două numere recente din Cahiers roumains d'études littéraires; 4/1976, din care reține contribuțiile lui Adrian Marino, Romul Munteanu, François Jost, Sumarul nr. 1/1977, Literature orale — Literature écrite este reprodus în întregime, cu indicarea tuturor colaboratorilor: Adrian Fochi, Ovidiu Bărlăre, Juha Pentikainen, Ion Nălos, I. C. Chișimia, Jaap Lindevit, Stefania Skwarzynska, Romul Munteanu.

— NUMĂRUL 11 (noiembrie, 1977) al buletinelului Asociației Internaționale a Criticilor Literari cuprinde o parte a intervențiilor participanților la congresul A.I.C.L.Z. de la Atena: „La tradition classique et le monde moderne, între care și alocuțiunea lui George Ivașcu, Le passe et la révolution moderniste. Multe pasaje ale acestui text sînt redate și în Synthesis (IV, 1977), sub titlul: Le Passe et le Modernisme. La rubrica Nouvelles, ici et là... sînt menționate și revistele Cahiers roumains d'études littéraires și România Literară.

— ÎN EDITURA „Merani” din Tbilisi a apărut volumul „Floriile vor să intre în casă” de Dumitru M. Ion, în traducerea poetilor gruzini Moris Potbilvili și Otar Șalambendze, cu o prefață de Iosif Nonesvili.

— ÎN EDITURA ITALIANĂ MAX HOOPER a apărut nu de mult LE QUATRO STAGIONI (Cele

REPERE Un studiu istoric și tipologic al romanului

tudor oheanu

morfologia romanului european în secolul al XIX-lea

Volumul lui Tudor Oheanu) constituie un studiu de tipologie a romanului din unghi declarat paradigmatic și nu al sintaxei narative. Termenul ales pentru a desemna metoda sa, morfologia romanului nu exclude analiza formei, din contră, dar accentul cade pe relațiile de similitudine și nu de contiguitate (atit de importante în analiza unui gen literar). Aceasta (teoric intrinsec autorul procedeaază cu suplete aliternd și nuanțind metoda în funcție de specificul subiectului abordat. Viuzinea statică, descriptivă se manifestă în interiorul unei perioade (înregistrarea motivelor și procedeele artistice caracteristice) dar fiecare etapă este încadrată într-o linie a evoluției diacronice. Există o natură sau o ordine a literaturii și, deci, a romanului din secolul al XIX-lea, dar ea nu este nici opusă și nici brusc separabilă de aceea a spațiilor temporale inconjuratorie. Este posibil ca la apariția lui Hyperion (1877) al lui Hölderlin romanul secolului al XIX-lea să se fi născut deja, este posibil ca Ambasadorii (1901-1903) lui Henry James să nu-i arate sfîrșitul. Demersul lui Tudor Oheanu se desfășoară ambicios, cu riscul immanent la un moment dat al prolixității și confuziei de criterii — pe multiple nivele. În afară de raportul sincronie-diacronie de care am amintit, este urmărit și transferul conținuturilor din real în imaginar. Altfel spus, universul motivematic este analizat dintr-o dublă perspectivă: a) modelării în funcție de legile intrinsec ale ficțiunii pe de o parte și în funcție de unghiul receptiv al epocii (evenimente

istorice, sociale, programe estetice individuale sau de grup, curente literare etc), de cealaltă. Astfel, romanul romantic de la începutul secolului se caracteriza prin cultivarea a două mari teme: istoria medievalizată și fantastul. Forma este poematică, deoarece gradul de poeticitate (plus poezie — minus poezie) reprezintă nu numai mijlocul de exprimare dar și un criteriu de apreciere. Și, desigur, receptivitatea estetică se face din perspectiva unor termeni ca revoltă și sinceritate, revelatori pentru sensibilitatea și conștiința epocii. În sfîrșit, în acest joc de oglindă menit să surprindă obiectul (fenomenul literar) în cit mai multe ipostaze sînt inserate ample analize dedicate operelor propriu-zise, uneori luînd aspectul micromonografic ca în cazul marilor reprezentanți ai realismului, Stendhal, Balzac sau Flaubert. O atare varietate și complexitate pe de o parte a metodologiei pe de alta a materiei tratate, opere aparținînd unor curente, scriitori și literaturii pregnant originale, individualizante (Gautier, Chateaubriand, Eminescu, N. Filimon, Manzoni, Verga, Stendhal, Balzac, Flaubert, Dickens, Meredith, Tolstol, Dostoievski, ș.a.), a determinat desigur și valoarea demersului critic, plurisluu sau minusluu. În prezentarea realismului am remarcat interesantele consideraii referitoare la tehnica narativă, din capitolele „Organizarea cîmpurilor vizuale” sau cele referitoare la compoziția romanelor dostoievskiene structurate în jurul vocilor narative („Polifonic și roman polifonic”). Corecte judecăți despre Balzac sau Flaubert, în schimb mult mai incantată, mai personală analiza romanului lui Fromentin, Dominique, pentru a nu da decit un exemplu dintr-o materie altă de amplă. În conașterea remarcabilă a combului românesc — că într-unul din domeniile cele mai controversate ale teoriei și istoriei genurilor literare, romanul.

Paul Dugneanu

*) Tudor Oheanu: „Morfologia romanului european în secolul al XIX-lea”, Editura „Univers”, 1977.

O secțiune prin Europa

(dintr-un jurnal liric de călătorie și studii)

Pentru un poet singura povară fiind universul, am reținut întodeauna ca pe o virtute capacitatei cuiva de a-și păstra „fîrea”. O întâmplare extraordinară născu-se-a pus în limba română, chezași și anahoreți. Dacă ne-am putea face ordine în zîndri până la sfîrșitul zilelor, limba ne-ar ajunge pentru multe vieți. Am afirmat în aproape jumătate din capitolele Europei că viața mea este limba română, am afirmat acest lucru în aproape toate limbile europene și am fost înțeles exact. Nu mi-a reoposat nimeni că sînt român și nu s-a simțit nimeni nedreptățit. În orice limbă ne-am vorbit am conșcis că Europa, aiudoma lumii, este împărțită în state, astfel că treaba fiecăruia este la el acasă, iar a poeziei este răspundere morală față de țara lui și față de umanitate.

Trăim într-o țară care pretinde pace prin totu porii săi, fiind împărțită, print-un mecanism al trecutului greu de anihilat, în piciorare de război. Forțele progresiste de pretutindeni trebuie și vor inclina pirghia lumii spre pace pentru ca omenirea să nu umble în viitor pe piciororango. Nu văd cum un poet s-ar putea situa, de bună voie, de partea cealaltă a pirghiei. Turismul nu este factorul determinant al vieții sociale, ci un simplu aspect al consumului. De aceea simt nevoia de a spune că am fost print Europa și la Monteoru. Adică ce mi s-a-nîtmplat și ce am simțit.

Am fost cu Max Heidler și Sabine Braun într-un cîmîntir din Berlin unde am văzut două dreptunghiri pe piatră; pe unul scria Hegel, pe celălalt Fichte. În patrie, profesorul D.D. Rosca mi-a mărturisit că nu le-a văzut. Gazetele mele îmi mărturisiseră, de asemenea, că le vedeam pentru prima dată și că, foarte probabil, puținii berlinezi știau de existența lor. Am avut

vece amnezia pentru că i-am întrebant cu se spune în limba germană „flori”. A zis că blumen. M-am întors la Monteoru în cortul meu, făcut de mine, am aprins focul și mi privit cerul. Am scăpat și de obsesia respectului pentru grecii care au creat geometria. Sint, acolo, pe cer, pentru toate popoarele lumii: triunghiri, dreptunghiri, trapeze și pătrate la discreție.

Intervine, desigur, istoria, greutatea specifică a unui popor, a unei culturi în istorie. Există denivelări, relief. Apare și dispare ideea de subordonare. Subordonarea muntelui sau a cîmpiei ar duce la fabulă. În mod firesc Europa este escladată de arheologi, conviețuirea pe continentul nostru a devenit o problemă complet științifică. Pretutindeni se restaurează. Europa este și va rămîne cel mai mare muzeu al lumii. Toate capitalele Europei, aiudoma tuturor orașelor lumii probabil, sînt bîntuite de cite cinea va în bige-șășan și a țării în mîșă care eută și ceva anume: un localnic încearcă să ajute și deseori nu știe nici el unde se află ceea ce se află. Ar fi responsabil să pretindem mai mult. Pare a veni și milenii trei, după care nu este exclus să pară a veni și milenii patru. Aproape de că nu mai conaștea ce a zis Ovidiu din Constanta, cînd Eminescu din Ipotești a zis că „piatră omenii cu toți, s-ar naste iarăși oameni”. Trebuie să ne obișnuim cu ideea că toți europenii au personalitate și că nu e nici o catastrofă dacă ei si-o pun în aplicare.

Și iar m-am întors la Monteoru în cortul meu, făcut de mine, am aprins focul și mi privit cerul: triunghiri, dreptunghiri, trapeze și pătrate la discreție; pentru toate popoarele lumii.

Ion Nicolescu

REVISTA STRĂINĂ

— URMARE A LUCRĂRII „MAREA LITERATURĂ UNIVERSALĂ”, editată în 1930-1933 în 4 volume, de curînd apărut în librăriele poloneze primul volum din „Istoria literaturilor europene” editată de P.W.N. — (următoarele 2 volume vor fi editate pînă în 1980), prima publicație poloneză de acest gen din ultimii 40 de ani, care, pînă în final, va totaliza opera a 37 de autori care își vor da concursul pentru capitolele consacrate istoriei literaturii olandeze, flamande, lituaniene și altele. În acest volum sînt cuprinse și aspecte rezumative care literatură Statelor Unite, pornind de la trîndurile ei lingvistice și culturale cu cea europeană. Primul volum este consacrat literaturilor antice și romane — greacă, antică, bizantină, și neo-greacă, romană, neo-latină și italiană, franceză, spaniolă, portugheză și română. Volumul al doilea va cuprinde istoria literaturii din familiile limbii germanice, iar cel de-al treilea, istoria literaturilor slave.

— CA UN OMAGIU adus bicentenariului poetului Heinrich von Kleist, pe lângă manifestările care au avut loc cu acest prilej, a fost publicat și Dicționarul limbii lui Kleist în colaborare cu ajutorul presei literare electronice a datelor care au ajutat în 4 volume toate cuvintele roșite de poet (apropoe 303 000). După cum relatează setul echipei de cercetători de la Institutul Tehnic Superior din Aachen, sub îndrumarea căruia a fost întocmit acest dicționar, lucrarea este bogat ilustrată cu minuoase desene executate de Gottard, cu precizia graficilor științifice și calitatea poetică a stamperilor omagiu.

— SUB ASPICIILE editurii Feltrinelli, Franca Faldini semnează volumul FOTO: L'UOMO E LA MASCARA (Foto: Omul și masca), apărut odată cu împlinirea a 10 ani de la moartea narelui comic italian. Autoarea povestește în 13 capitole 15 ani trăiți de ea alături de omul de teatru, de omul generos, impetuos și plin de bonomie, îndrăgostit pînă la sacrificiul de teatru și toate implicările lui, de omul chinat de amintirile sărăciei, îndurat de-alungul întregii lui tinereti. Volumul este completat de un studiu semnat de Goffredo Tozzi, de fragmente din presa timpului și de fotografii.

— TĂRIILE SOCIALISTE DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 1944-1974” (cuprînd rezumat în engleză, germană și rusă) a apărut în editura varșoviană P.W.N. Sînt analizate aici căile de dezvoltare socialistă a tuturor țărilor care intră azi în sistemul socialist mondial, precum și experiența acestor țări în domeniul construcției și dezvoltării societății socialiste în anii de după cel de-al doilea război mondial. Colectivul autorilor acestui volum s-a limitat la analiza principalelor probleme ale dezvoltării politice și social-economice din aceste țări, ale premiselor obiective și mai ales, subiective ale politicii partidelor comuniste și muncitorești, ale autorităților de stat, cit și ale rezultatelor lor.

— STRĂVECHIUL MESTESUG al tesutului covozilor, introdus în China cu 2 000 de ani în urmă, în timpul dinastiei Han, conține și de-a născut unor minunate opere de artă, impresionante prin realismul transpunerii în țesătură a modelului. La sediul Națiunilor Unite se află o tapiserie uriasă reprezentînd, într-o bogată gamă de culori, Marele zid chinezesc. Minuțiozitatea detaliilor, rezultat al unei operații extrem de complicate care necesită munca unui enorm număr de țesători, conferă măreție lucrării.

— ÎN EDITURA ITALIANĂ MAX HOOPER a apărut nu de mult LE QUATRO STAGIONI (Cele

REDACȚIA: București, Piața Școlii Nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96 ABONAMENTELE: 3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCINTEII” Paginilor Nicolae Ion

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dragoș Mihail Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)